

MUZIEKNOTATIE

Als je muziek gaat opschrijven moet je van elke toon het volgende aangeven:

De toonhoogte: - **Hoe hoog/laag** moet je de toon spelen

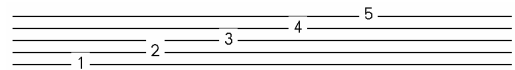
Het ritme: - **Hoe lang** moet je de toon laten doorklinken
- **Wanneer precies** moet je die toon spelen

Toonhoogte

Hoe hoog of laag je de toon moet spelen kun je zien aan de plek van de noot op de **notenbalk**.

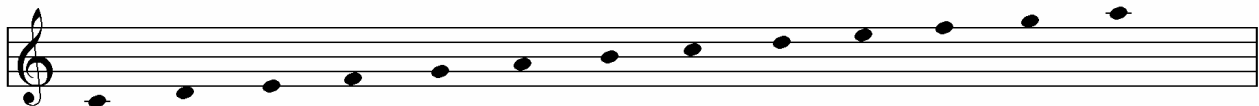
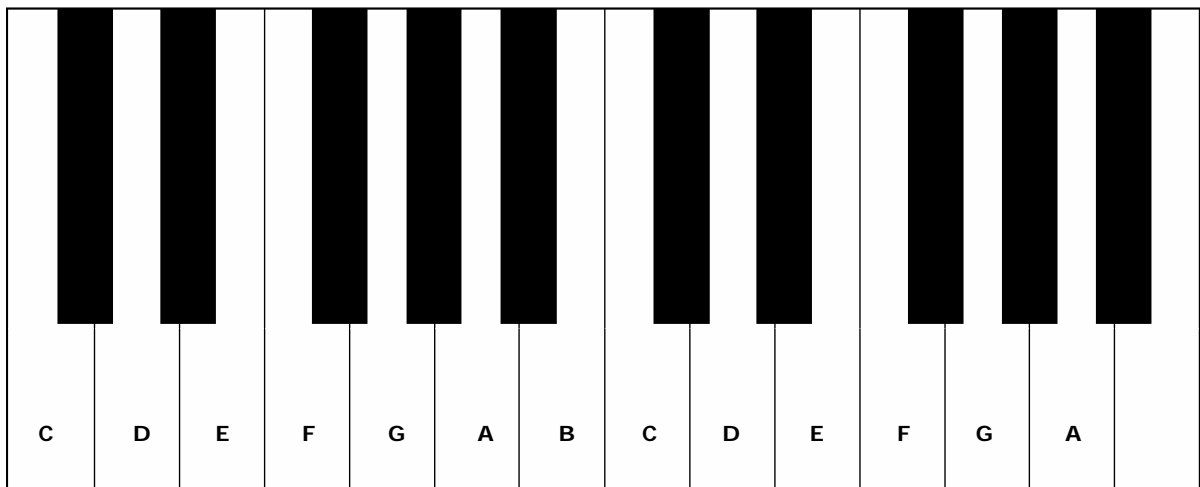
De notenbalk is een balk die bestaat uit 5 lijnen.

De **onderste** lijn is de eerste; we tellen dus van onder naar boven.

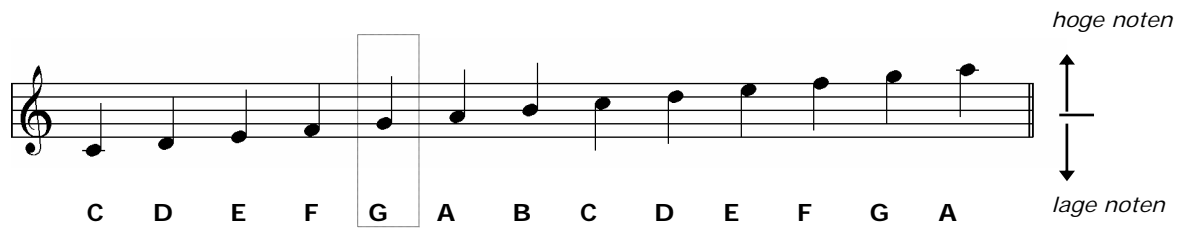

De noten tekenen we als **bolletjes**; afwisselend **op** een lijn (= door een lijn heen), of **tussen** de lijnen.

We leren nu de volgende noten:

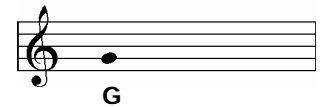

- De lage "c" is de middelste "c" op je keyboard. Die noemen we: **centrale C**.
- Niet alle keyboards beginnen met "c" en ze eindigen ook niet allemaal met een "a".
Er kunnen meer of minder toetsen op zitten. Goed opletten dus

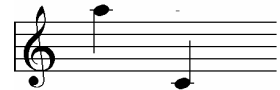
G-sleutel

Voor aan de balk staat de **G - sleutel**.
Die geeft aan dat op de tweede lijn de noot **G** ligt.

Hulplijntje

De noot die na de hoogste G komt, zou weer op een lijn moeten komen.
Maar de notenbalk heeft maar 5 lijnen.
Daarom tekenen we in zo'n geval een **hulplijntje**.
Net als bij de lage C.

Hoog - laag

Afspraak:
Noten die onder de middelste lijn staan noemen we **lage** noten.
Noten die boven de middelste lijn staan noemen we **hoge** noten.

Stok omhoog of omlaag

Aan de noten zitten meestal stokjes.
Noten die **onder** het middelste lijntje staan, hebben hun stok **omhoog**.
Noten die **boven** het middelste lijntje staan, hebben hun stok **omlaag**.
Bij noten die **op** de middelste lijn staan mag je kiezen.

Als de stok omhoog staat, teken je de stok rechts van het bolletje (een soort "d"-tje).
Als de stok omlaag staat, teken je de stok links van het bolletje (een soort "p"-tje).

GOED

 "d"-tje :

"p"-tje :

FOUT!

 "b"-tje :

"q"-tje :

Ritme

Ritme is wat je hoort als je een liedje klapt of op tafel tikt.
 Het is de combinatie van lange en kortere tonen of klanken.
 Het ritme wordt bepaald door hoe lang je de toon aanhoudt en wanneer je de noot precies speelt.

Hoe lang

Dat kun je zien aan de **vorm** van de noot.
 De lengte geef je weer in **tellen**.
 Hoe lang een noot duurt noem je de **notenwaarde**.

notenwaarden				de noot heet:	en hij duurt:
1	2	3	4		
				hele noot	4 tellen
				halve noot	2 tellen
				kwart noot	1 tel
					
					
					
					
					
					
					
					
					
					
					
					
					

Voorbeeld:

Hier zie je een ritme van 2 maten.

De eerste noot in een maat begint altijd op de 1e tel.

In dit voorbeeld duurt die eerste noot: 2 tellen.

Daarom komt de 2e noot 2 tellen later, op de 3e tel dus.

Die noot duurt 1 tel.

Daarom komt de volgende noot 1 tel later: op de 4.

Die noot duurt ook 1 tel. Dan is de maat vol: er zitten precies 4 tellen in.

Daarom komt de volgende noot als eerste in de volgende maat.

En de eerste noot in een maat begint altijd op tel 1... (etc etc.)

½ tellen?

Als noten een ½ tel duren, komen ze precies tussen 2 tellen in.

Dat noemen we niet: 1½ of 2½, maar: 1-ne, 2-je, 3-je, 4-re..

Maatsoort

Hoeveel tellen er in elke maat moeten staan kun je zien aan de **maatsoort**.

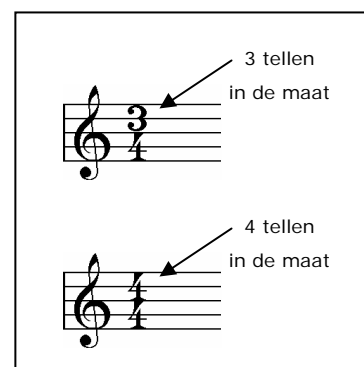
De maatsoort staat vooraan de notenbalk.

We zien steeds twee getallen boven elkaar.

Het **bovenste** getal geeft aan hoeveel tellen er in de maat zitten.

Het **onderste** getal is in beide voorbeelden een 4.

Dat geeft aan dat de kwartnoot (1/4 noot) hier 1 tel duurt.

Je zegt : "dit muziekstuk staat in vierkwartsmaat "

of: "dit muziekstuk staat in driekwartsmaat ".

Maat

Met het begrip "maat" kunnen we 2 dingen bedoelen.

Een **maat** is een vakje in de notenbalk.

De **maat** is ook een soort regelmatige puls of "tik" op het tempo van de muziek, de tellen.

Je *hoort* hem niet, maar je voelt hem wel.

Je zou het kunnen zien als de hartslag van die muziek. Hij gaat als maar door...

Maat of ritme?

Als je de maat tikt is de tijd tussen de tikken steeds gelijk: maat is een regelmatige puls...

Als je een ritme tikt is de tijd tussen de tikken wisselend.

Anders gezegd:

Maat is *regelmatig* en *voel* je; ritme is *afwisselend* en *speel/hoor* je.

Melodie

Een **melodie** is wat je hoort als je een liedje neuriet.

Het is een combinatie van hogere en lagere tonen in een bepaald ritme.

Rusten

In een muziekstuk maken de instrumenten niet voortdurend geluid.

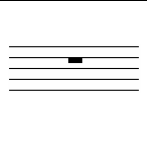
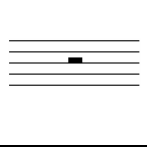
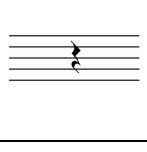
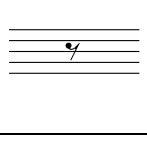

Soms zijn er korte of langere stiltes.

Die stiltes geef je aan met een **rustteken**.

Let op:

Een rust is een stilte-teken.

Het is dus geen "pauze"!

rusten		
	hele rust	4 tellen
	halve rust	2 tellen
	kwart rust	1 tel
	achtste rust	½ tel
	zestiende rust	¼ tel

Noten langer maken

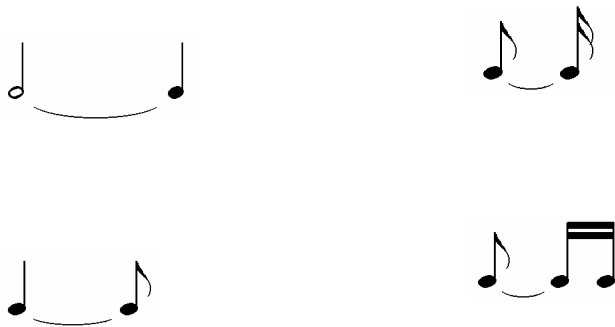
Er zijn twee manieren om noten langer te maken, zodat er weer nieuwe notenwaarden ontstaan.

Verbindingsbogen

Je kunt noten van verschillende lengtes met een **verbindingsboog** aan elkaar "plakken".

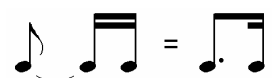
Je ziet dan twee noten, maar je speelt er maar één.

Deze noot duurt net zo lang als die twee losse noten bij elkaar opgeteld.

Punten

Door een **punt** achter een noot te zetten, wordt die noot 1½ keer zo lang.

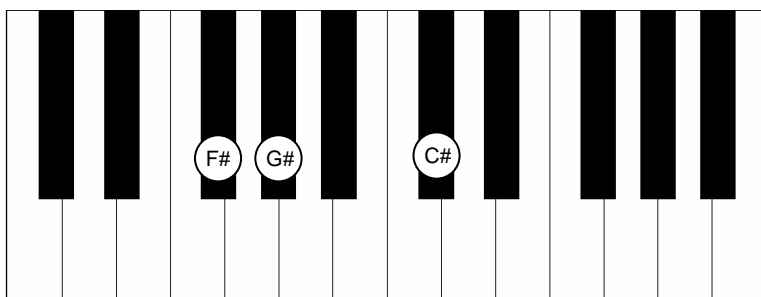
Zwarte toetsen

Kruizen

Als er een **kruis** # voor een noot staat, speel je de zwarte toets rechts van die noot. Achter de nootnaam komen dan de letters "is" (spreek uit: "ies").

F# C# G#
fis *cis* *gis*

Dus: f wordt *fis* (fies) je schrijft: F#
 g wordt *gis* (gies) je schrijft: G#
 c wordt *cis* (cies) je schrijft: C#
 etc.

Mollen

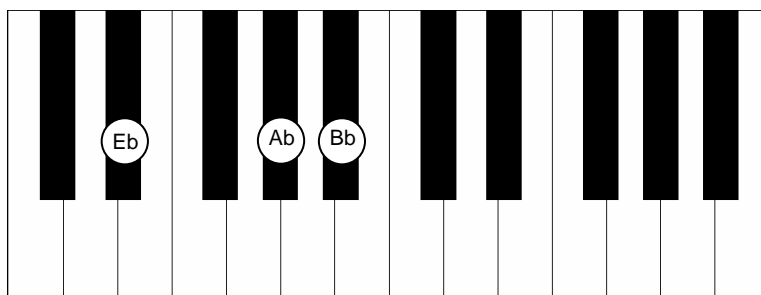
Als er een **mol** b voor een noot staat, speel je de zwarte toets links van die noot. Achter de nootnaam komen dan de letters "es".

Bb Eb Ab
bes *es* *as*

Dus: b wordt *bes* je schrijft: Bb
 d wordt *des* je schrijft: Db
 etc.

uitzonderingen:

a wordt *as* (i.p.v. "aes") je schrijft: Ab
 e wordt *es* (i.p.v. "ees") je schrijft: Eb

Vragen en opdrachten

1

Bestudeer de leerstof op blz. 1 en 2.
Beantwoord daarna de volgende vragen.

- a. Welke lijn is de eerste lijn van de notenbalk, de bovenste of de onderste ?
- b. Hoe heet het teken aan het begin van de notenbalk ?
- c. Wat geeft dat teken aan ?
.....
- d. Nadenkertje: wat is het verschil tussen een *toon* en een *noot* ?
.....
- e. Wanneer teken je de stok aan een noot omhoog en wanneer omlaag ?
.....
.....

2

Hieronder zie je een aantal noten staan.
Zet de namen van de noten er onder.

1 2 3 4 1 - ne 2 3 4

.....

Kijk goed op blz. 1 welke toetsen bij deze noten horen.
Speel daarna de noten op je instrument.

Van welk bekend liedje zijn dit de noten?

.....

3

Leer alle noten van blz. 1 uit je hoofd.
 Zet daarna zonder op blz. 1 te kijken de namen onder de noten.
 Maak eerst A.
 Kijk dan wat je fout hebt gedaan.
 Leer die noten nog een keer en probeer ze dan opnieuw.
 Opdracht A helemaal goed? Maak dan pas opdracht B en C.

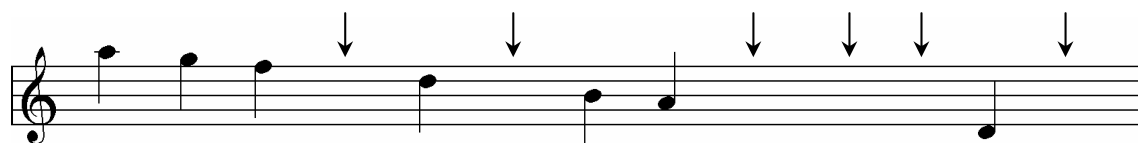
a

b

c

4

Teken bij de pijlen (telkens een stapje lager dan de vorige noot) de ontbrekende noten in de notenbalk.
 Denk om de juiste richting van de stokken!

5

Kijk goed naar met de notenbalk en het toetsenbord op de eerste bladzijde.
 Vul daarna hieronder de woorden "links" of "rechts" in:

Als de noten op de notenbalk omhoog gaan, moet je naar op je instrument.

Als de noten op de notenbalk omlaag gaan, moet je naar op je instrument.

Anders gezegd:

Lage noten zitten en hoge noten zitten

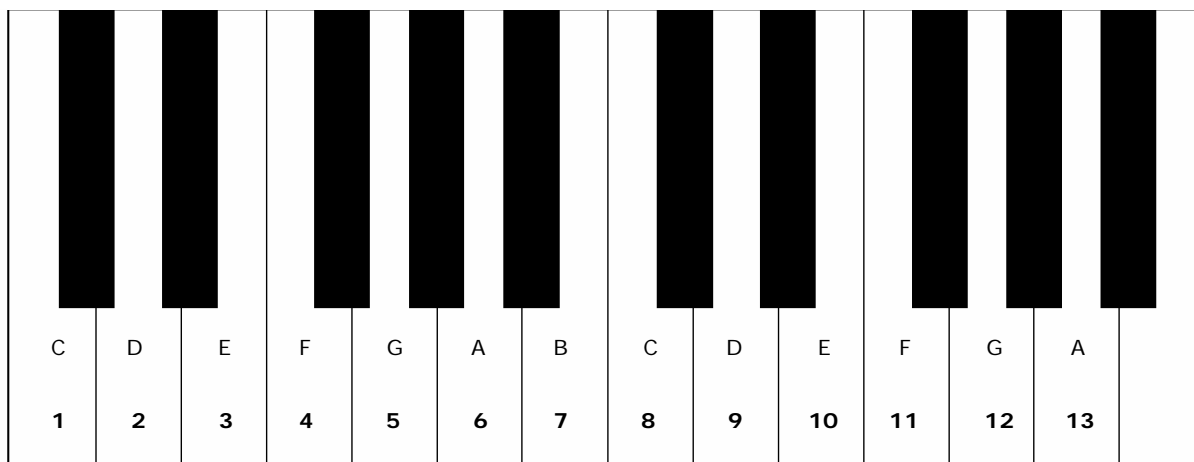
6

Welke toetsen horen bij deze noten ?
 Bestudeer eerst het schema op bladzijde 1.
 Zet dan onder elke noot eerst de naam van de noot en daaronder het nummer van de juiste toets.

de noot
 heet: -----

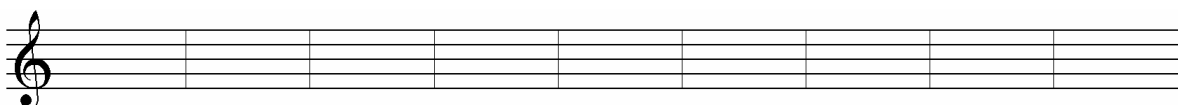
toets
 nr.: -----

7

Noten tekenen is een precies werkje.
 Als je het onduidelijk doet, speelt de muzikant een verkeerde noot...
 Teken de gevraagde noten.
 Maak de bolletjes niet te groot, maar ook niet te klein.
 Denk om de juiste richting en de lengte van de stokken !

lage G lage C B lage A hoge E lage D lage F hoge A hoge D

8

Bestudeer de leerstof van blz. 3 - 4 - 5 - 6.

Beantwoord daarna de volgende vragen.

a. Geef een goede omschrijving van het begrip "ritme".

.....

b. Welke twee dingen kunnen we in de muziek bedoelen met de "maat"

•

•

c. Wat is het verschil tussen maat en ritme?

.....

.....

9

a. Geef een goede omschrijving van het begrip "melodie".

.....

.....

b. Wat bedoelen we met de notenwaarde?

.....

c. Waarom moet je de lengte van de noten in tellen weergeven, en mag het niet in secondes?

.....

.....

d. Noem 2 manieren om een noot langer te maken

•

•

10

Hoe heten de volgende noten en hoe lang duren ze:

a. De noot heet: en hij duurt:

b. De noot heet: en hij duurt:

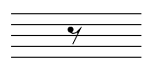
c. De noot heet: en hij duurt:

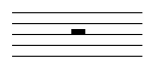
d. De noot heet: en hij duurt:

e. De noot heet: en hij duurt:

11

Hoe heten de volgende **rusttekens** en hoe lang duren ze:

a. Dit is een: en hij duurt:

b. Dit is een: en hij duurt:

c. Dit is een: en hij duurt:

d. Dit is een: en hij duurt:

e. Dit is een: en hij duurt: